

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/20-18/93

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 5. ožujka 2020.

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu dostavljam zastupničko pitanje prof. dr. sc. Ivana Lovrinovića, zastupnika u Hrvatskom saboru, postavljeno sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Molim odgovorite na postavljeno zastupničko pitanje, sukladno odredbi članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

ZASTUPNIK IVAN LOVRINOVIĆ

Zagreb, 04. ožujka 2020.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primijeno: 04-03-2020		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/20-18/93	65	
Uručbeni broj:	Pril.	Vrij.
6531-20-01	1	-

PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA

gosp. Gordan Jandroković

Predmet: Zastupničko pitanje

Poštovani gospodine Jandroković,

sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“ broj 81/2013 i 113/16), molim Vas da prosljedite zastupničko pitanje premijeru Andreju Plenkoviću, koje se nalazi u nastavku.

S poštovanjem,

SABORSKI/ZASTUPNIK

Prof. dr. sc. Ivan Lovrinović

HRVATSKI SABOR

ZASTUPNIK IVAN LOVRINOVIĆ

Zagreb, 04. ožujka 2020.

PREDSJEDNIKU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Gospodinu Andreju Plenkoviću

Predmet: Zastupničko pitanje

Poštovani gospodine Plenković,

DORH je u 2019. g. podnio kaznenu prijavu protiv 13 dobavljača Agrokor i 29 odgovornih osoba zbog toga što su sudjelovali u nezakonitim poslovima koji se odnose na mjenice bez pokrića.

Naime, koncern Agrokor je izdavao godinama mjenice bez pokrića svojim dobavljačima koji mu kao protučinidbu nisu isporučivali robe ili usluge, što je po zakonu kažnjivo djelo jer narušava stabilnost financijskog sustava i povjerenje u poslovanje.

U jednom periodu iznos mjenica bez pokrića dostigao je čak oko osam milijardi kuna. Spomenute mjenice bez pokrića koje su dobavljači primali od koncerna Agrokor potom su uz diskont prodavali faktoring društvima, a novac dobiven na taj način dobavljači su prosljeđivali koncernu Agrokor. Na taj način se odvijalo paralelno financiranje ovoga koncerna jer im krediti od strane domaćih banaka nisu bili dostupni zbog restrikcija na odobravanje kredita bankama od strane HNB-a.

Naime, od 2012. g. Hrvatska narodna banka pooštrila je uvjete kreditiranja banaka i time ograničila kreditnu aktivnost, a određenim poduzećima nije bilo moguće više zaduživati se kod domaćih banaka zbog nelikvidnosti ili prevelike izloženosti povezanih društava prema pojedinoj banci, a to se posebno odnosilo na sustav Agrokor.

Da bi izbjegle spomenute restrikcije pojedine banke su odlučile stvoriti paralelni sustav financiranja koji će određenim poduzećima omogućiti pristup financiranju. U tom smislu su pojedine banke osnovale faktoring društva koja se, kao što je poznato, bave otkupom nedospjelih potraživanja. Tako su se pojavile mjenice koje je izdavao sustav Agrokor i koje je dostavljao svojim odabranim većim dobavljačima koje su oni potom uz diskont prodavali faktoring društvima. Kao što je rečeno, problem je bio u tome da izdane mjenice nisu bile praćene stvarnom isporukom roba ili usluga, pa prema tome niti potrebnim dokumentima poput računa ili dostavnice.

Kao dokaz da su banke otvarale faktoring društva s namjerom da zaobiđu restrikcije HNB-a koje su se odnosile na kreditiranje poduzeća, navodimo obujam porasta diskontiranja mjenica koje su

dobavljači prodavali faktoring društvima. „Tako su na kraju 2011. g. sva faktoring društva diskontirala mjenica u ukupnom iznosu 3,65 mlrd. kuna. Već krajem 2012. g. taj iznos je narastao na 6,9 milijardi kuna da bi na kraju 2016. g. dosegnuo 15,5 milijardi kuna. Od svih poslova krajem 2016. g. faktoring društva su ostvarila promet od 19,2 mlrd. kuna, a samo na otkup mjenica odnosilo se 15,4 mlrd. kuna, odnosno nevjerojatnih 80%. To znači da su se faktoring društva samo 20% bavila pravim poslovima koji su u toj branši uobičajeni i da je dominantni dio njihove poslovne aktivnosti bio vezan na mjenice – i to bez pokrića iz sustava Agrokor. (Izvor: Godišnje izvješće Hanfe za 2016. g. str. 126)

Iz ovih službenih podataka koje objavljuje HANFA jasno se može zaključiti da određenim bankama nisu odgovarale restrikcije HNB-a glede kreditiranja, već su formirale nove pravne subjekte (faktoring društva) koja su u njihovom 100% vlasništvu. Spomenutim bankama je bilo poznato da njihova faktoring društva otkupljuju mjenice bez pokrića pa su na taj način ugrožavale financijsku stabilnost čitavog gospodarstva i financijskog sustava RH.

To je bilo poznato i HANFI i Vijeću za financijsku stabilnost na čijem je čelu guverner HNB-a. To je moralo biti poznato i Vladi RH koja je zbog nezakonitog poslovanja mjenicama bez pokrića koje ugrožavaju financijsku stabilnost bila dužna pokrenuti postupak likvidacije spomenutih faktoring društava i nakon presude suda njihovu imovinu nacionalizirati i kanalizirati u državni proračun. Naime, ovdje je riječ o zlouporabi pravne osobe od strane spomenutih banaka koja se odvijala preko njihovih faktoring društava.

Dominaciju na tržištu faktoring usluga imala su čitavo vrijeme dva društva koja su osnovana kapitalom dviju banaka u austrijskom vlasništvu: Erste banke i Raiffeisen banke.

U financijskom izvješću Erste factoringa d.o.o za 2017. g. stoji: “Erste factoring je i u 2017. zadržao vodeću poziciju na tržištu faktoringa sukladno ciljevima. Prema objavljenim pojedinačnim podacima na dan 30.09.2017. od strane regulatora (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga) Erste factoring je u smislu ukupne aktive zauzimao 57% tržišta, dok je taj udio godinu dana ranije iznosio 43%.” (str. 3).

Iz ove kratke analize vidljivo je da su spomenute dvije banke iskoristile pravne osobe iz područja faktoringa čiji su osnivači da bi sudjelovale u transakcijama mjenicama bez pokrića čime su ugrozile financijsku stabilnost Hrvatske.

U Zakonu o trgovačkim društvima, članak 621. stoji: (1) Ugrozi li trgovačko društvo protuzakonitim postupanjem nekoga njegovoga organa ili člana toga organa opće dobro a nadležni organ društva ne opozove osobe koje su to učinile, sud će po tužbi Vlade Republike Hrvatske donijeti presudu o ukidanju društva. (2) Nakon presude suda o ukidanju provodi se likvidacija društva kako je to propisano ovim Zakonom. Prijedlog a opoziv i imenovanje likvidatora iz važnog razloga može staviti državni organ iz stavka 1. ovoga članka.

Da je Vlada podnijela tužbu sud je mogao donijeti privremene mjere zabrane poslovanje faktoring društava u vlasništvu banaka do pravomoćnosti presude (članak 622. ZTD), jer se ugrožavala financijska stabilnost kao opće dobro.

Iz navedenih članaka Zakona o trgovačkim društvima može se zaključiti da ste bili dužni djelovati i pokrenuti tužbu na temelju koje bi se privremeno obustavilo poslovanje faktoring društava koja su otkupljivala mjenice bez pokrića i time spriječili dio ukupne štete. Time biste

spriječili pojedina faktoring društva da se izvuku iz ovoga posla i time uskrate dio svoje imovine kao prihod državnog proračuna (primjer faktoring društva koje je osnovala RBA banka).

Poštovani gospodine Plenković, obvezni ste kao predsjednik Vlade građanima odgovoriti na postavljena pitanja kako bi hrvatska javnost bila potpunije informirana o svemu onome što se odnosilo na dugogodišnje transakcije mjenicama bez pokrića u kojima je vidljiv širok obujam nezakonitog djelovanja mnogih sudionika.

Također Vas molim da odgovorite jeste li uopće znali za obvezu pokretanja spomenutog postupka i namjeravate li ga barem sada pokrenuti?

S poštovanjem,

SABORSKI ZASTUPNIK
Prof. dr. sc. Ivan Lovrinović

